

Ziua Veteranului – 22 Octombrie

Daniela Bălu

*“Răsplata cea mare pentru tine, camarade,
este conștiința datoriei împlinite!”*
General Avramescu
(Ordinul de zi Nr. 177/14 octombrie 1941)

În anul 1997 conducerea Muzeului Județean Satu Mare a inițiat o manifestare unică în România, Ziua Veteranului, adresând Asociației Veteranilor de Război, filiala Satu Mare, propunerea de a ne întâlni în fiecare an, la data de 22 octombrie, în apropierea Zilei Armatei Române, pentru a-i sărbători pe cei ce au fost, într-un fel sau altul, implicați în bătăliile celui de-al doilea război mondial. Ca și istorici, am considerat că avem obligația morală de a le oferi prilejul și cadrul în care domniile lor să-și poată rememora o perioadă complexă din viață, anii în care au fost supuși unor încercări dificile, ani în care și-au dovedit curajul, dârzenia sau chiar eroismul, o epocă în care dâșii au fost cei ce au creat istoria!

Știm cu toții că mulți dintre soldații români nu s-au mai întors de pe câmpul de luptă, iar mulți dintre cei care au avut marele noroc de a rămâne în viață, sunt, din păcate, niște anonimi. Poate ne întâlnim zilnic cu ei, poate trecem pe lângă ei nepăsători sau îi tratăm cu indiferență, fără a cunoaște că “anonimii” de lângă noi, în urmă cu mai bine de 60 de ani, au plecat să moară pentru libertatea acestui popor, având conștiința jertfei darului suprem: viața!

De aceea, simpozionul dedicat Zilei Veteranului nu este un simpozion științific, el este o modalitate, desigur modestă, de a ne arăta respectul și gratitudinea față de acești bravi soldați români, care, sub povara bătrâneții, se întâlnesc de 10 ani în muzeul nostru pentru a-și reaminti faptele lor de vitejie, sau... clipele în care s-au întâlnit cu moartea, frigul, foamea, frica, dorul de cei dragi, iar deasupra tuturor, cu speranța biruinței și a revenirii acasă!

Aflată la cea de-a X-a ediție, Ziua Veteranului ne-a reamintit, și în acest an (2007), unul din citatele celebre care spune că *“istoria nu seamănă niciodată cu istoria – atunci când tu o trăiești”* (John W. Gardner). Prin mărturiile lor, veteranii prezenți ne-au reamintit că ei au trăit istoria și că percep războiul la care au participat în mod direct, cu totul altfel decât îl vedem sau îl înțelegem noi. Generațiile contemporane cunoaștem războiul din cărți, din filme sau de la orele de istorie, de aceea, mărturiile veteranilor de război reprezintă tot atâtea documente de istorie orală care ne redau, direct “de la sursă”, realitățile războiului. Acesta a fost unul din motivele principale pentru care de 10 ani îi invităm în muzeu. Să aflăm, din poveștile lor “de front”, fapte despre care nu s-a scris, realități despre care, din diferite considerente, nu s-a vorbit, și mai ales să aflăm ceea ce au simțit atunci când au plecat la război, știind că merg, poate, la moarte!

Există mii de statistici ale celui de-al doilea război mondial care ne spun câți soldați au luptat, câți au murit, cât și ce fel de armament a fost utilizat, ce strategii au fost urmate pe câmpul de luptă, statistici pe care citindu-le avem impresia că a fost un război al cifrelor! Dar, ascultând mărturiile veteranilor de război, avem oportunitatea de a cunoaște fața nevăzută a acestuia, realitățile pe care nu le vom afla niciodată din statistici, pentru că aceste realități au stat tănuite în sufletele celor care, deși nu-și doreau războiul, au făcut parte din el! Ce au simțit acești oameni, l-a ce s-au gândit, ce și-au dorit, cum au rezistat,

ce idealuri le-au dat tăria de a lupta, ce i-a ținut în viață, sunt întrebări la care doar ei ne pot răspunde!

Ziua Veteranului este, așadar, un prilej de rememorare sau cunoaștere a “faptelor de arme”, dar este în același timp și o ocazie de a ne arăta recunoștința față de cei ce încă mai sunt în viață, din an în an tot mai puțini și, din nefericire, tot mai scufundați în uitare! Aproape fiecare dintre noi a avut, sau poate mai are, un părinte, un bunic sau un unchi care a luptat pentru libertatea noastră. De câte ori le-am mulțumit pentru acest sacrificiu? De câte ori le-am spus că suntem mândri de ei? Ce cunoaștem din calvarul războiului pe care ei l-au purtat? Poate mult, poate puțin, dar cu certitudine se cuvine, ca cel puțin o dată într-un an! să ne amintim cât de mult le datorăm! Și de ce nu, să ne gândim câți dintre noi și-ar da astăzi viața pentru țară?!

Ascultându-le mărturiile, despre care ne spuneau cu fermitate că “*nu sunt povești! sunt realități*”, cu preponderență s-a evidențiat expresia folosită de absolut toți cei ce au luat cuvântul: “*mi-am făcut datoria!*”.

Iar modestia ce-i caracterizează transpare atât din atitudine, cât mai ales din analiza propriilor fapte despre care declară: “*cu ce să ne laudăm?*”! Modestia acestor veterani de război a demonstrat, odată în plus, că doar faptele, și nu declarațiile patetice, sunt cele care confirmă și susțin sentimentul real al iubirii de țară! Acest sentiment există cu adevărat în sufletele veteranilor de război! Va muri oare odată cu ei?

Deși a trecut peste o jumătate de veac de când ei au trăit infernul războiului, lacrimile ce le curg pe obraz, tonalitățile vocilor, mimica sau gesturile, se transformă toate într-un portret care reflectă cu evidență cât de vii și dureroase sunt încă aceste amintiri!

Privindu-le chipurile, ascultându-le mărturiile, cu ușurință înțelegem că cea mai mare mulțumire pe care le-o putem aduce este liniștea, iubirea și pacea, dorința exprimată chiar în mărturia unui veteran de război: “*doresc ca urmașii mei să nu mai scrie despre război! Ei să scrie despre viața lor trăită în fericire și-n pace!*”

Avem puterea și voința de a le îndeplini această dorință? Indiferent de răspuns, sărbătorirea lor în ziua de 22 octombrie ne dă prilejul de a trăi o oră de istorie, alături de cei ce au făcut istoria: **VETERANII DE RĂZBOI.**

Day of veteran

Abstract

Had been passed 10 years since the leaders of the County Museum of Satu Mare had initiated a unique manifestation in Romania, Day of Veteran, addressing to Association of Veterans of War, branch of Satu Mare, the proposal to meet once a year, on 22 October, nearly of the Day of Army to celebrate the one who had been involved in a way or another in the battles of the Second World War. That's way the symposium dedicated to the Day of Veteran isn't a scientific symposium, it is a modality, modestly of course, to show our respect and recompense for these valiant Romanian soldiers who under the poverty of oldness meet for 10 years in our museum to remember their bravery exploits, or....the moments when they had met with dead, frost, hunger, fear, homesickness but above all these with hope in victory and in coming back home!

Corpul Vânătorilor de Munte

Comandantul

C. G. Alexandrovici
14 Octombrie, 1941

Ordin de zi Nr. 177

Și tu, camarade,

„Sublocotenent *Grigore Victor*

ai luat parte la marea bătălie dintre Nipru și Marea de Azov.
Prin vitejia ta și eroismul tău, dușmanul a fost înfrânt,
urmărit și distrus.

Izbânda Corpului Vânătorilor de Munte a fost măreață. Ea
va rămâne ca o lumină purpură strălucitoare peste veacuri.

Să povestești cu mândrie eroicele fapte de arme sădărștite de
tine și de camarazii Vânătorii de Munte.

Să nu uști să spui, camarade, că Vânătorii Corpului de Munte
s'au războit 5 zile, singuri, pe un front de 50 Km., cu 5 Divizii
dușmane din cele mai brave, înzestrate cu artilerie multă, cu
munți de muniție, cu aviație numeroasă care a sârlit zi și noapte
deasupra ta, fier și foc.

Să nu uști, camarade, să spui:

— că inamicul a atacat ca totul de albine zi și noapte, fără
răgaz, cu tancuri, care s'au dus adânc în spate, fără a te îngrozi;

— că te-au înconjurat de nenumărate ori, dar că ai stat
neclintit la post;

— că ai răbdat de foame, de sete și de frig, dar n'ai desperat
și n'ai pierdut nădejdea în victorie.

Să spui, camarade, că ai făcut cu toții Vânătorii de Munte, zid
în jurul șefilor care au stat la post ca stâncile bătute de talazuri.

Să spui, camarade, că răniți au suferit ca martirii în tăcere.

Să spui cu inima plină, că morții au fost răzbunași; că la
inceput singuri, apoi cu trupele germane, Vânătorii de Munte au
înscris una din paginile cele mai glorioase în istoria războiului
contra bolșevicilor.

Să nu uști, să spui, camarade, că ți-ai ținut jurământul făcut
Patriei, Regelui și Conducătorului Țării.

Răspata cea mai mare pentru tine, camarade, este conștiința
datoriei împlinite și mândria de a fi luat parte la cea mai însemnată
bătălie a Corpului Vânătorilor de Munte.

Să te închini, camarade, pentru frații tăi de arme, căzuți pe
câmpul de bătaie!

Să-ți aduci aminte de șefii care te-au condus și ți-au asigurat
izbânda!

Comandantul Corpului de Munte,
General de Divizie,

I. Arămescu

M. 2/1.

1) Numele, prenumele, gradul și contingentul.